

وضع زناشویی

ازدواج در ایران از گذشته مبتنی بر زودرسی و فراگیری در محدوده سنی بوده است اما بررسی تحولات وضع زناشویی طی ۶ سرشماری و آمارگیری نشان می‌دهد که این دو خصیصه در کشور کاهش یافته است به طوری که در سرشماری ۱۳۷۵ نزدیک به ۵۰ درصد مردان ۱۰ ساله و بیشتر هنوز ازدواج نکرده اند. متوسط سن در اولین ازدواج نیز همزمان با این تنزل، افزایش یافته است. قابل توجه اینکه میزان این افزایش در دوره بعد از انقلاب اسلامی برابر ۲ سال برای مردان و ۲/۶ سال برای زنان بوده است و در سال ۱۳۷۵ این سن متوسط برای مردان و زنان به ترتیب برابر ۲۵/۲ و ۲۲ سال بوده است. از آنجایی که انتظار می‌رود اغلب ازدواجها در سنین جوانی ۲۴-۱۵ سالگی صورت گیرد و متوسط سن در اولین ازدواج نیز نزدیک به همین محدوده سنی است، بررسی وضع زناشویی جوانان بسیار حائز اهمیت است اطلاعات وضع زناشویی در سرشماری ۱۳۶۵ نشان می‌دهد که حدود ۶۰ درصد جوانان ۲۴-۱۵ ساله هرگز ازدواج نکرده بوده اند و جوانان دارای همسر ۳۵ درصد از جمعیت این جامعه را تشکیل داده اند، به عبارت دیگر ۳۵ درصد از جوانان قبل از رسیدن به متوسط سن ازدواج یا در همین سن، از وضعیت مجرد خارج شده اند. این درحالی است که در گروه سنی ۱۹-۱۵ ساله نسبتهای مذکور به ترتیب ۷۷ درصد و ۱۹ درصد و در گروه سنی ۲۴-۱۵ ساله این نسبتها ۴۱ درصد و ۵۵ درصد بوده است.

اطلاعات سرشماری ۱۳۷۵ نشان می‌دهد که رقم مربوط به جوانان هرگز ازدواج نکرده، در این سال به حدود ۷۵ درصد رسیده است و جوانان دارای همسر تنها ۲۴ درصد جمعیت ۲۴-۱۵ ساله را تشکیل داده اند. این موضوع نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۵ نسبت به سال ۱۳۶۵ ازدواج جوانان به تأخیر افتاده است.

بررسی وضعیت زناشویی دو گروه سنی جوان ۱۹-۱۵ ساله و ۲۴-۲۰ ساله نیز این نتیجه گیری را تأیید می‌کند به گونه ای که حدود ۸۹ درصد از گروه سنی اول و حدود ۵۵ درصد از گروه سنی دوم هرگز ازدواج نکرده بوده اند که در هر دو مورد افزایش درصد نسبت به سال ۱۳۶۵ مشاهده می‌شود. رقم مربوط به مردان هرگز ازدواج نکرده جوان از ۷۵ درصد در سال ۱۳۶۵ به ۸۶ درصد در سال ۱۳۷۵ و رقم مربوط به زنان همین جامعه از ۴۵ درصد به ۶۳ درصد رسیده است. افزایش درصد زنان هرگز ازدواج نکرده جوان (۱۸ درصد) بیش از مردان هرگز ازدواج نکرده جوان (۱۱ درصد) بوده است. (جدول ۱-۴)

بررسی وضع سواد و زناشویی جوانان نشان می‌دهد وضع زناشویی جوانان باسواد و بی سواد یکسان نبوده است. در سال ۱۳۶۵، حدود ۱۵ درصد جوانان ۱۹-۱۵ ساله باسواد دارای همسر بوده اند در حالیکه حدود ۴۵ درصد جوانان بی سواد در این گروه سنی دارای همسر بوده اند. در گروه ۲۴-۱۵ ساله نیز ارقام مذکور به ترتیب حدود ۴۸ درصد و ۸۰ درصد بوده است. این ارقام نشان می‌دهد که در هر دو گروه سنی جوان ازدواج کرده افراد بی سواد بیش از افراد باسواد بوده است، به عبارت دیگر سواد باعث به تأخیر افتادن ازدواج جوانان شده است.

در سال ۱۳۷۵، حدود ۹ درصد جوانان باسواد ۱۹-۱۵ ساله و حدود ۲۴ درصد جوانان بی سواد همین گروه سنی دارای همسر بوده اند. در همین سال حدود ۴۱ درصد جوانان باسواد ۲۴-۱۵ ساله و حدود ۶۴ درصد جوانان بی سواد همین گروه سنی دارای همسر بوده اند. این اطلاعات نیز مؤثر بودن سواد در به تأخیر افتادن ازدواج جوانان را تأیید می کند (جدول ۲-۴).

از آنجائیکه براساس اطلاعات ارائه شده بیشترین گروه جوانان هرگز ازدواج نکرده بوده اند لذا وضع سواد این گروه از جمعیت جوان بطور جداگانه نیز در جدول ۳-۴ مورد بررسی قرار گرفته است.

در سال ۱۳۶۵ حدود ۸۴ درصد جوانان هرگز ازدواج نکرده باسواد بوده اند این نسبت در زنان و مردان به ترتیب برابر ۸۸ و ۷۷ درصد بوده است، نسبت مذکور در سال ۱۳۷۵ برابر ۹۵ درصد برای کل جوانان هرگز ازدواج نکرده و به ترتیب ۹۶ درصد و ۹۳ درصد برای مردان و زنان هرگز ازدواج نکرده جوان بوده است. همه این نسبتها در سال ۱۳۷۵ نسبت به سال ۱۳۶۵ افزایش داشته است.

مرکز آمار ایران